

INARIN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2016

INARIN KUNNANVALTUUSTOLLE

1. Kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Inarin kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2013 – 2016:

<i>Varsinainen jäsen</i>	<i>Varajäsen</i>
Teuvo Katajamaa, puheenjohtaja	Jani Palokangas
Pekka Roinesalo, varapuheenjohtaja	Seppo Hautamäki
Satu Yliluoma	Leena Alenius
Arto Valo	Ritva Savela
Riitta Näkkäljärvi	Juha Länsman
Satu Kuha	Suvi Kivelä
Eila Kallioinen	Arto Törmänen

2. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 123 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Valtuusto valitsi 4.3.2013 kunnan tilintarkastusyhteisöksi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n, vastuullisena tarkastajana JHTT Paula Hellén-Toivasen. 22.10.2014 alkaen vastuullisena tilintarkastajan on toiminut KHT, JHT Juha Väärälä.

Tarkastuslautakunnan kokoustyöskentely ja painopistealueet 2016:

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2016 aikana 6 kertaa (2015: 4 kertaa). Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 50 § (34 §). Tarkastuslautakunnan työskentely tilikaudella on edennyt laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Tilikauden painopistealueena tarkastuslautakunnalla on ollut *sivistystoimen tulosalue*. Osa tarkastuslautakunnan jäsenistä on osallistunut ulkopuolisiin koulutuksiin liittyen tarkastuslautakunnan työskentelyyn sekä ajankohtaisiin aiheisiin kunnallistaloudessa. Tarkastuslautakunnan työskentely on muutoin tapahtunut normaalina kokoustyöskentelynä.

Nykyisen tilintarkastussopimuksen päätyttyä vuoteen 2016 tarkastuslautakunta kilpailutti tilintarkastuksen tilikausien 2017 – 2020 hallinnon ja talouden tarkastamista varten. 16.3.2017 kokouksessaan valtuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan päätösehdotuksen yksimielisesti ja valitsi kuntakonsernin tilintarkastajaksi sopimuskaudelle 2017 – 2018 KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n. Optiovuosien käytöstä päätetään erikseen.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle havainnoistaan väliraportin muodossa sekä yhteenvetoreportissa.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu muun muassa seuraavia henkilöitä:

- Kunnanjohtajat Jyrki Hyttinen ja Toni K. Laine
- Hallintojohtaja Pentti Tarvainen
- Inergia Oy, toimitusjohtaja Timo Jokinen
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja Jari Huotari
- Elinkeinot ja Kehitys Nordica ja Kiinteistökehitys InLike Oy, Samuli Mikkola
- Sivistysjohtaja Irja Seppänen
- Sosiaali- ja terveysjohtaja Mari Palolahti
- Kehittämiskoordinaattori Marja Männistö
- Saariselän Siula Oy:n toimitusjohtaja Juha Tahvanainen
- Kiinteistöpäällikkö – rakennustarkastaja Erkki Tervo
- Liikuntasihteeri Marke Rautiala
- Rehtori Ilkka Korhonen
- Tanja Peltovuoma ja Piia Mikkonen, Kunnan Taitoa Oy
- Seppo Körkkö, Nuorisosihteeri
- Jyrki Kivi, kansalaisopiston rehtori

- Eija Leivo, kirjastotoimen johtaja
- Pirkko Saarela, varhaiskasvatusjohtaja

3. Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma, Inarin kunta						
€'000	31.12.2016	31.12.2015	Muutos	Muutos-%	TA 2016	Tot-%
Toimintatuotot	8 614	8 426	188	2,2 %	14 617	58,9 %
Henkilöstökulut	-25 408	-24 732	676	2,7 %	-25 862	98,2 %
Palvelujen ostot	-22 237	-21 250	987	4,6 %	-24 667	90,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 760	-3 525	235	6,7 %	-3 620	103,9 %
Avustukset	-2 993	-3 272	-279	-8,5 %	-3 199	93,6 %
Muut toimintakulut	-1 122	-1 106	16	1,4 %	-4 617	24,3 %
Toimintakulut yhteensä	-55 520	-53 886	1 634	3,0 %	-61 966	89,6 %
Toimintakate	-46 906	-45 459	1 447	3,2 %	-47 349	99,1 %
Verotulot	26 169	25 281	888	3,5 %	25 178	103,9 %
Valtionosuudet	23 792	22 731	1 061	4,7 %	23 770	100,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	535	681	-146	-21,4 %	349	153,3 %
Vuosikate	3 590	3 233	357	11,0 %	1 948	184,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 872	-1 850	22	0,1 %	-2 089	89,6 %
Satunnaiset erät	18	0			0	N/A
Tilikauden tulos	1 736	1 383	353	25,5 %	-141	N/A
Poistoeron lisäys - /vähennys +	0	0	0	N/A	0	N/A
Varausten lisäys -/ vähennys +	49	0			0	N/A
Rahastojen lisäys - /vähennys +	0	-136			15	0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	1 785	1 247	538	43,1 %	-126	N/A

Tilikauden toimintatuotot ovat kasvaneet 188 tuhatta euroa (2,2 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakulut lisääntyivät 1,6 milj.euroa (3,0 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Kahtena edellisenä vuotena toimintakulujen vuotuinen kasvu on pysynyt hyvin aisoissa. Näinä vuosina kasvuvauhti on ollut kahden prosentin tuntumassa tai jopa hivenen sen alapuolella.

Toimintakate heikkeni edellisvuodesta, -1,4 miljoonaa euroa, mutta on silti alle talousarviossa asetetun raamin. Menojen kasvun nousua on osittain pystytty tänäkin vuonna hillitsemään kunnanhallituksen vuonna 2013 käynnistämällä hallitun menokasvun ohjelmalla.

Vuosikate kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 0,3 miljoonaa euroa. Poistojen, satunnaisten erien sekä varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,8 miljoonaa euroa. Ylijäämä on edellisvuotta suurempi ja olennaisesti parempi kuin budjetoitu ylijäämä.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Kuten tarkastuslautakunta on aiemminkin huomionnut, niin talousarvion laadintaan ja seurantaan tulee kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta on pannut toistuvasti merkille, että talousarvion ja toteuman välillä on ollut viime vuosina merkittävän suuri ero. Vaikka ero onkin ollut aina ”paremmin päin” eli positiivinen, niin tarkastuslautakunta perään kuuluttaa kuitenkin sitä, onko talousarvio laadittu alun perin realistisesti, jos esimerkiksi alkuvuosi pitkälle syksyä näyttää erilaiselta, kenties negatiivisemmaltakin, kuin mikä lopputulema on.

Talousarvio toteutui tilivuonna sitovuuden osalta.

4. Tase ja investoinnit

Tilikauden investointimenot (brutto) ovat yhteensä noin 2,3 milj.euroa (2015: 5,6 miljoonaa euroa; 2014: 9,5 milj.euroa). Pysyvien vastaavien nettolisäys poistojen jälkeen on noin 0,2 miljoonaa euroa (2015: 2,2 miljoonaa euroa, 2014: 5,0 miljoonaa euroa). Kunnan omavaraisuusaste on tilikauden lopussa 69,0 % (2015: 69,6 %, 2014: 68 %, 2013: 66 %). Oma pääoma on tilikauden lopussa 47,9 miljoonaa euro, jossa tapahtunut lisäys on tilikauden ylijäämän suuruinen.

Kunnan lainakanta nousi 0,8 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Se näkyy myös lainakanta per asukas –tunnusluvussa, joka on vuoden lopussa ollut 2 208 euroa asukasmäärällä 6 806 laskettuna. Lainakanta ja asukasluvumäärä ovat kehittyneet seuraavasti vuosien 2012 – 2016 välillä:

2016: 2 208 euroa / 6 806 hlö

2015: 2 096 euroa / 6 796 hlö

2014: 2 119 euroa / 6 810 hlö

2013: 2 080 euroa / 6 797 hlö

2012: 1 979 euroa / 6 725 hlö

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Kuntalainkin hengessä tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota konsernin vastaaviin tunnuslukuihin.

Konsernitilinpäätöksen perusteella konsernilla on asukaskohtaista lainaa vuonna 2016 6 823 euroa ja se on kehittynyt yhdessä omavaraisuusasteen kanssa tarkastelujaksolla seuraavasti:

2016: 6 823 euroa / 46,7 %

2015: 7 091 euroa / 42,5 %

2014: 7 255 euroa / 42,5 %

2013: 6 803 euroa / 42,1 %

2012: 6 664 euroa / 41,3 %

Konsernin omavaraisuusaste on kehittynyt positiivisesti tilikauden aikana mikä näkyy sekä asukaskohtaisesta velkamäärästä että omavaraisuusasteesta. Lainamäärä on edelleen kuitenkin korkea. Muistutettakoon, että konsernin lainakanta oli vuoden lopussa 46 milj.euroa.

Kunnan kassan riittävyys tilinpäätöshetkellä on 52 pv, kun edellisenä vuotena riittävyys on ollut 37 pv. Kassa on vahva mistä kertoo 8,6 miljoonan euron suuruiset rahavarat. Kunnan kassalle asettama tavoite toteutui tavoitteen ollessa maksuvalmiuden säilyttäminen yli 20 pv.

5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Inarin kunnan perustavoitteet ovat seuraavat:

- Hyvät kunnalliset palvelut
- Talous tasapainossa, jolloin vuosikate kattaa investointien omahankintamenot
- Työllisyystilanne parempi kuin Lapissa keskimäärin
- Kunta hyvä työyhteisö
- Inarin kunnassa hyvä yritys.

Esitetyt strategiset tavoitteet ovat tarkastuslautakunnan mielestä hyviä ja ne on aiempien vuosien vastaisesti tavoitettu myös vuosikateen sekä työllisyystavoitteen osalta. Vuosikate kattoi investointien omahankintamenon ja työllisyystilanne parani edelliseen vuoteen verrattuna. Työttömyysaste oli 15,4 %. Joulukuussa 2016 työttömyysaste oli vielä matalampi, 13,8 %. Vuonna 2015 työttömyysprosentti oli keskimäärin 17,4. Kehitys on ollut suotuisa mitä on edesauttanut Lapin positiivinen talouskehitys ja paikallisten yrittäjien työvoimatarpeen kasvu.

Talousarviovuoden 2016 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnittain

Kunnanhallitus

Arvioitavissa olevat kunnanhallituksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääasiallisesti toteutuneet.

Kunnan toimintakulut ovat nousseet 3,0 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Työllisyystilanteen parantaminen on ollut kunnan perustavoitteena ja työllisyystilanne on muodostunut paremmaksi kuin keskimäärin Lapissa. Työllisyystilanteen parantamistavoite saavutettiin tilikauden aikana pit-

kästä aikaa. Tarkastuslautakunta pitää tätä onnistumista hyvänä asiana ja toivoo kehityksen vähintäänkin jatkuvan.

Tekninen lautakunta

Arvioitavissa olevat teknisen lautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen lautakunnan toimintakertomuksessa osa-alueiden tiedoista puuttuu olennaista tietoa tunnusluvuista ja talouden toteutumisesta. Tämä hankaloittaa arviointia. Tarkastuslautakunta viittaa tässä muiden lautakuntien tapaan esittää tiedot toimintakertomuksessa, joissa on esitetty tiedot toteumasta, talousarviosta sekä historiasta liittyen tunnuslukuihin ja keskeisistä muista talouden tiedoista (toimintatulot, toimintamenot ja toimintakate).

Yhdyskuntasuunnittelu:

Suunnitellut kaavoitukset on toteutettu tavoitteiden mukaisesti. Rakentamispaineiden kasvun johdosta asemakaavoitus kohdistui alueille, joissa rakentamista oli odotettavissa. Kunnan sivuilla on kattavat tiedot vapaana olevista tonteista, joita oli arviointihetkellä runsaasti.

Yhdyskuntarakentaminen:

Keskeisissä tavoitteissa on pysytty keskeisiltä osin. Sitovana tavoitteena olleesta satamatoiminnan kehittämisestä tekninen lautakunta ei ollut tehnyt selkoa toimintakertomuksessa.

Rakennusvalvonta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että rakennusvalvonnan osa-alueen arviointia ei pystytä tekemään, koska toiminnan sisällön kuvauksesta puuttuu tavoitteet.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Arvioitavissa olevat sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden talouden toteutumisen arviointi on onnistunut Inarin kunnassa kohtalaisen hyvin, ottaen huomioon toimintamenojen ennustettavuuden hankaluuden ja muut vaikeasti ennalta arvioitavissa olevat talouden osatekijät. *Sosiaali- ja terveyslautakunnan nettomenot ylittyivät 67.923 euroa.* Poikkeama talousarvioon nettomenoissa on 1,8 %. Nettomenojen ylitykset kohdistuivat suurimmilta osin henkilöstömenoihin ja palveluiden ostoihin.

Avohoidon puolella suurimmat poikkeamat talousarvioon nähden ovat syntyneet toimintatuloissa, jotka ylittyivät 125.000 eurolla. Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon on +20 %. Avohoidon tunnusluvuissa sairaanhoitajan vastaanottokäynnit arvioitiin 3100:ksi käynniksi. Sairaanhoitajan vastaanottokäyntejä vuonna 2016 oli 5 426 kpl. Poikkeama arvioon nähden on +75 %. Poikkeamaa selittää sairaanhoitajien vastaanotto toiminnan monipuolistaminen sekä astma- ja reumahoitajien vastaanottojen ja potilasohjauksen lisääminen. *Muuta huomionarvoista on tilapäisen kotipalvelun tarpeen kasvu edellisvuodesta.* Viime vuonna käyntejä tehtiin 8 984 kpl,

mikä tarkoittaa 60 % nousua vuoteen 2015 verrattuna. Kotisairaanhoidokäyntien lisääntyminen selittää osaltaan toimintatulojen poikkeamaa talousarviosta.

Henkilöstöä on koulutettu tavoitteiden mukaisesti Lapin sairaanhoitopiirin järjestämin koulutuksin ja ammat-tiosaamista on vahvistettu räätälöidyillä koulutuksilla. Muista keskeisistä tavoitteista mainittakoon RAIsoft-järjestelmän käytön vakiinnuttaminen kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa. *Henkilöstöohjelmaa on noudatettu ja työhyvinvointi- sekä palvelutytyytyväisyyskyselyistä saadut tulokset ovat olleet pääsääntöisesti hyviä.*

Laitoshoidon ja palveluasumisen puolella talouden ja tunnuslukujen toteutuminen on pysynyt hyvin linjassa ta-lousarvion kanssa. Talousarvio ylittyi 3,7 %, toimintatuloja kertyi 3,2 % enemmän ja menot ylittyivät 3,6 % ar-vidusta. Yli 75-vuotiaiden määrän kasvu lisää tulevaisuudessa tehostetun palveluasumisen ja henkilöstön tar-vetta. *Yksityisten palveluntuottajien tuottamien palveluiden osto on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina.*

Lääkäritoiminnan piirissä talousarvion mukaiset toimintatuotot ylittyivät 36 %, menot 13 % ja toimintakate alittui -3,8 % arvioidusta. Päivystystoiminnan muutokset ja kasvaneet lääkekustannukset selittävät osaltaan ta-lousarvion ylittymistä. *Lääkäritoiminnan tavoitteet ovat toteutuneet asetettujen sitovien tavoitteiden mukaisesti.*

Sosiaalityön ja toimeentuloturvan puolella talousarvio toteutui ennusteen mukaisesti. Talousarvion toteuma oli 103,7 % ja ylitys johtui pääosin palkkakustannusten ylittymisestä. Tunnusluvuissa toimeentulotuen käsittelyai-ka on pysynyt keskimääräisen 4 päivän tasolla, vaikka keskiarvo vuodelle 2016 arvioitiin 6:ksi päiväksi. Toi-mintatulot viime vuonna pysyivät edellisvuosien tasolla, vaikka talousarvion mukaan odotettavissa oli pientä nousua. Vuonna 2016 työ- ja elinkeinotoimiston määrärahat riittivät koko vuodelle, jonka vuoksi palkkatuella saatiin työllistettyä 13 henkilöä edellisvuotta enemmän. Nuoria kesätyöläisiä saatiin työllistettyä siihen vara-tuilla varoilla viime vuonna 57 henkilöä, yritykset hakivat kunnan kesätyötukea 12 kertaa ja työllistivät yhteen-sä 29 nuorta.

Päiväkeskus Valkama on vakiinnuttanut toimintaansa, mikä näkyy lisääntyneissä käynneissä (+600 kpl). Sosi-aalityötä kehitetään edelleen tavoitteiden mukaisesti.

Suun terveydenhuollon osalta talous on pysynyt tasapainossa talousarvioon nähden, eikä suurempia poik-keamia ole millään osa-alueella. Suun terveydenhuollon työnjakoa on muutettu tehokkaammaksi, palveluja on kehitetty monipuolisemmiksi ja kattamaan paremmin myös kotihoidon asiakkaat järjestämällä suunhoidonpäivä hammashoitolassa.

Ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja maaseututoimen osalta tunnusluvuissa on *suurempia poik-keamia* elintarvikevalvonnan tarkastuksissa (-68 %) ja eläinlääkintähuollon käynneissä (+45 %). *Poikkeamat ovat kompensoineet toinen toistaan ja talous on toteutunut arvioidun mukaisesti.* Eläinlääkintähuollon kulut saatiin katettua hyvin ja palveluita pystyttiin tarjoamaan kattavasti myös poroerotusaikana. Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutumisessa ei ole moitittavaa, mutta ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteuma jäi vähäiseksi johtuen resurssivajeesta. Sisäilmatyöryhmään osallistuminen vei resursseja elintarvikevalvonnas-ta ja tähän olisi syytä varautua myös tulevaisuudessa.

Erikoissairaanhoidon nettomenot puolestaan alittuivat 584.334 euroa arvioidusta, vaikka läheteiden (+ 2,7 %) ja käyntien (+ 3,6 %) määrä kasvoivat edellisvuodesta. Poikkeama talousarvion mukaisiin erikoissairaanhoidon menoihin on -5,7 %, joten *talous myöskin erikoissairaanhoidon osalta toteutui kohtuullisen hyvin.* Kunnanhal-

litus hyväksyi sosiaali- ja terveystenonon nettoštenonon ylityksen 300.000 euroa katettavaksi erikoissairaanhoidon nettoštenonon alituksella.

Sivistyslautakunta

Arvioitavissa olevat sivistyslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistyslautakunnan käyttötalouden kokonaismenot alittivat talousarvion 374 tuhannella eurolla (2015: alitus 442 tuhatta euroa). Talousarvion alittumisen määrä oli merkittävä toisena vuotena peräkkäin. *Asian taustalla olevat seikat tulee selvittää talousarvioprosessin kehittämiseksi.*

Sivistysosaston alalla toimivat:

Varhaiskasvatus

Esi- ja perusopetus

Lukio

Vapaa –aikapalvelut:

Kansalaisopisto

Kirjasto

Kulttuuritoimi

Liikuntatoimi

Nuorisotyö

Varhaiskasvatukselle asetetut sisällölliset tavoitteet toteutuivat lähes täysin ja toteutumattomuuteen oli esitetty perustellut syyt. Talouden netto alittui 181.871 euroa johon ei voitu varautua.

Esi – ja perusopetuksen tavoitteet toteutuivat hyvin. Kaikki 64 yhdeksännen luokan oppilasta saivat päästötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan. Sitä on pidettävä erittäin hyvänä asiana. Valtuuston asettamia opetusryhmien ryhmäkokoja ei missään perusopetuksen koulussa ylitetty. Kelpoisten opettajien määrä lisääntyi.

Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa otettiin 1.8.2016 käyttöön uudet opetussuunnitelmat. Tähän liittyen opettajille ja varhaiskasvattajille järjestettiin asiaan kuuluvaa täydennyskoulutusta. Lukion tavoitteet toteutuivat. Tarkastuslautakunta *kaipaa kuitenkin yksityiskohtaisempaa, numeerista tietoa muun muassa kurssien suorittamisesta ja ylioppilaskirjoitusten tuloksista. Kuinka moni kirjoitti, mitä aineita ja miten hyvin.* Lukiolaisten lukumääräkin olisi ollut mukava tieto.

Vapaa - aikapalvelut

Kansalaisopiston oppituntien määrä laski tavoitteesta samoin netto – opiskelijoiden määrä. Kirjaston määrälliset tavoitteet ylittyivät sekä kävijöiden että lainatun materiaalin suhteen.

Kulttuuritoimen alalla Inari-viikkojen kävijämäärätavoitetta ei saavutettu. Sen sijaan elokuvateatteri Aslakin näyttö määrä ylitti roimasti tavoitetun:150:n asemesta 239 näytöstä.

Liikuntatoimen sekä sisällölliset että määrälliset tavoitteet toteutuivat.

Nuorisotyön asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin. Puutteet johtuivat henkilöstön vaihtuvuudesta. Sivistyslautakunnan nettomenot alittuivat talousarvioon verrattuna 374.409 euroa. Pääosin alitus johtui henkilöstömenoista, jotka ovatkin ainoa kohta, josta voidaan lukuvuoden aikana säästää, mikäli budjetin ylitys näyttää todennäköiseltä. Ennakoimaton koulukuljetuskustannusten nousu (Sivistyslautakunta § 55 / 2016) oli yksi syy tähän alitukseen.

6. Kunnan kokonaistaloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tuloveroprosentti

Kunnan tuloveroprosentti on 19,0 %. Tuloveroprosentti on pystytty pitämään samana jo usean vuoden ajan. Tuloveroprosentti on Lapin alhaisin ja tarkastuslautakunta pitääkin asiaa Inarin kunnan houkuttelevuuden kannalta hyvänä.

Käyttötalous

Käyttötalouden sekä talousarvion sitovuustason osalta taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Käyttötalouden toimintakate on talousarviossa muutosten jälkeen peruskunnan osalta 49,3 milj.euroa toteuman ollessa 48,0 milj.euroa (2015: 47,6 milj.euroa, toteuma 46,4 milj.euroa).

Kalatalouden kehittämisrahaston tulos oli tilikaudelta 49 tuhatta euroa tappiollinen, joka ei vastaa talousarvion 0:aa euroa.

Kunnan liikelaitoksia sitoo talousarvion sitovuustason mukaan liiketoimintaylijäämä ennen satunnaisia eriä:

- Ruokapalvelun liikeylijäämä oli 28 tuhatta euroa talousarvion ollessa 18 tuhatta euroa.
- Tilapalveluliikelaitoksen alijäämä ennen satunnaisia eriä oli 67 tuhatta euroa talousarvion ollessa ylijäämäinen 89 tuhatta euroa.

Investoinnit

Investointimenot olivat 2,3 milj.euroa talousarvion ollessa 2,9 milj.euroa. Investointimenot toteutuivat noin 23 % talousarviota pienempänä.

Esitys tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen esitys tuloksen ja aikaisemman ylijäämän käsittelystä on hyväksyttävä.

7. Konserni ja liikelaitokset

Kunnanvaltuusto on talousarviossa erikseen asettanut keskeisille kuntakonsernin yhteisöille ja liikelaitoksille yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet sekä erityistavoitteet. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan konserniyhteisöt ovat toimineet tavoitteiden mukaisesti ja saavuttaneetkin pääosin niille asetetut tavoitteet.

Tarkastuslautakunta on huomionnut positiivisesti kunnassa aloitetun kuntastrategian päivittämisen, joka saatiin valmiiksi ja käsiteltiin valtuustossa. Uusi kuntastrategia ei ehtinyt vaikuttaa vuoteen 2016. Vuoden 2017 talous- ja toimintasuunnittelussa se oli käytettävissä.

8. Muut havainnot

Saariselän Siula Oy

Tarkastuslautakunta on nostanut esille erityistavoitteiden toteutumatta jäämisestä Saariselän Siula Oy:n osalta, että vaikka Saariselän Siula Oy:n myynti ei vieläkään toteutunut, niin vuoden 2017 aikana liikkeelle laitettujen toimenpiteiden vähemmistöosakkeenomistajien lunastamisesta tulevat vaikuttamaan asiaan positiivisesti.

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastajan lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

9. Yhteenveto ja esitykset

Yleistoteamuksena tarkastuslautakunta toteaa, että arvioitavissa olevat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Kunnan ja kuntakonsernin talous on kohtalaisen terveellä pohjalla. Konsernin lainamäärä on korkea, vaikka sen määrä vähentyikin vuonna 2016. Ensi vuodelle on suunniteltu pitkäaikaisen lainan ottoa 2,6 milj.euroa. Vuoden 2017 investoinnit ovat suunnittelukauden korkeimmat 5,1 milj.euroa. Tämä kertoo päättäjien lujasta uskosta tulevaan.

Linja-auto- ja lentoliikenteen merkitys on erittäin tärkeä päivittäisten kulkuyhteyksien turvaamisessa. Tarkastuslautakunta pitää erittäin huolestuttavana esimerkiksi kesän ajaksi lakkautettavaa Ivalo-Karigasniemi-Ivalo linja-autolinjaa.

Kunnan toimiva hallinto ja konsernihallinto sekä hallinnassa oleva talous tarjoavat hyvät edellytykset selviytyä olemassa olevista haasteista. Henkilökunnan vanhenemisen ja työelämästä poistumisen myötä henkilöiden hallussa oleva hiljainen tieto on vaarassa kadota. Tähän on syytä kiinnittää huomiota työyhteisöjen sisällä.

Tarkastuslautakunta toivoisi tulevaisuudessa yhtenäistä linjaa eri hallintokuntien toimintakertomuksissa olevien tietojen esittämisessä. Hallintokunnissa tulisi paneutua toimintakertomuksessa esitettyjen asioiden luettavuuteen ja tietojen kattavuuteen.

Ivalossa 9. toukokuuta 2017

Riitta Näkkäljärvi
jäsen

Satu Yliluoma
jäsen

Arto Valo
jäsen

Satu Kuha
jäsen

Pekka Roinesalo
varapuheenjohtaja

Teuvo Katajamaa
puheenjohtaja

